

“AZƏRXALÇA” ASC

31.12.2020-ci il tarixə

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına

Uyğun Maliyyə Hesabatları və

Müstəqil auditorun hesabatı

MÜNDƏRİCAT

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat	3
Müstəqil auditorun hesabatı	4-5
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	6
Mənfəət və zərər haqqında hesabat	7
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	8
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	9
Maliyyə hesabatlarına şərhlər və qeydlər	10-38

31 DEKABR 2020-ci İL TARİXİNƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik "AZƏRXALÇA" ASC-nin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, elecə də həmin tarixə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələri, pul vəsaitlərinin hərakəti və kapitalda dəyişiklikləri düzgün əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsi və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamaqda yardım göstərilməsi üçün MHBS-nin xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamalar verilməsinə;
- Cəmiyyətin fasılısızlıq prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə;

Həmçinin rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

- Cəmiyyətin daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Cəmiyyətin əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə, onun maliyyə hesabatlarının istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühasibat uçotu qeydlərini aparılması;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühasibat uçotu qaydalarına müvafiq olaraq məcburi mühasibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlər görülməsinə;
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları 07 iyul 2022-ci il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin

İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

"AZƏRXALÇA" ASC-nin Səhmdarına və Rəhbərliyinə:

Şərti müsbət rəy

Biz "AZƏRXALÇA" ASC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət") 31 dekabr 2020-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu galirlər haqqında hesabatın, kapitalda döyişikliklər haqqında hesabatın və pul vəsaitlərinin hərəkatı haqqında hesabatın, eləcə də əsas uçot siyasetinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, "Şərti müsbət rəyin bildirilməsi üçün əsas" bəndində açıqlanan məsələlərin mümkün təsirləri istisna olmaqla, hazırkı maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkatını bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Şərti müsbət rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin "*Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti*" bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

Biz Cəmiyyətin auditoru kimi 31 dekabr 2020-ci il tarixindən sonra təyin edildik və buna görə də 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 6 909 948 AZN qalığı olan mal-material ehtiyatlarının fiziki inventarizasiyasını müşahidə edə bilmədik. Biz digər audit prosedurlarını tətbiq etməklə 31 dekabr 2020-ci il tarixinə mal-material ehtiyatlarının kəmiyyətinə dair əminlik əldə edə bilmədik. Mal-material ehtiyatlarının qalıqları maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin hərəkətinin müəyyən edilməsi prosesinin bir hissəsi olduğu üçün biz mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş 31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə zərərlə bağlı və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda göstərilmiş əməliyyat fəaliyyəti üzrə xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı hər hansı düzəlişlərin zəruri olub-olmadığını müəyyən edə bilmədik.

2019-cu ilin Audit rəyində maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivlərin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə əmlak tikili və avadanlıqlar, həmçinin tikilməkdə olan binaları haqqında məlumatın təsnifatlaşdırılmasının düzgünlüğünün müəyyən olunması çətinlik yaratdığı üçün yenidən təsnifləşdirildi.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də firildaqcılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Cəmiyyəti ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, Cəmiyyətin öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlerə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqlıda və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayıv və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırıldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərkən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işlənib hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasetlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyət fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə goldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmamasına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

07 iyul 2022-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Finexpert” MMC-nin

Direktor-Auditoru

Həcət Cəbrayılov

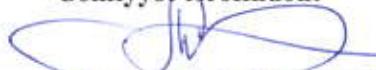

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
AKTİVLƏR			
Uzun müddətli aktivlər			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	10	17 673 435	47 185 396
Tikilməkdə olan Binalar	10	60 480 125	27 325 412
Qeyri-maddi aktivlər	11	7331	9 127
Cəmi Uzun müddətli aktivlər		78 160 891	74 519 935
Cari Aktivlər			
Mal və material ehtiyatları	8	6 909 948	10 751 758
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	20 530 599	20 907 336
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	7	1 134 107	1 044 642
Digər cari aktivlər	9	263 635	2 684
Qabaqcadan ödəmələr		4 457	317 819
Cəmi cari aktivlər		28 842 746	33 024 239
CƏMİ AKTİVLƏR		107 003 637	107 544 174
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	13	15 000 000	15 000 000
Əlavə kapital qoyuluşu		104 802 112	102 082 291
Yığılmış zərər		(13 839 185)	(10 176 732)
CƏMİ KAPİTAL		105 962 927	106 905 559
ÖHDƏLİKLƏR			
Cari öhdəliklər			
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər və DSMF öhdəlikləri	12	986 224	162 280
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər		54 486	476 335
Cəmi cari öhdəliklər		1 040 710	638 615
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		1 040 710	638 615
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		107 003 637	107 544 174

07 iyul 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur

Baş mühəsib

“AZƏRXALÇA” ASC**31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ****MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT**

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	<i>Qeyd</i>	<i>31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə</i>	<i>31 dekabr 2019-cu tarixində bitən il üzrə</i>
Satışdan gələn gəlir	14	5 142 194	310 554
Satışın maya dəyəri	14	(4 590 225)	(381 891)
Ümumi zərər		551 969	(71 337)
Sair gəlirlər		1 145 609	
Satış və paylama xərcləri			(22 156)
İnzibati və əməliyyat xərcləri	15	(5 089 060)	(5 115 454)
Əməliyyat zərəri		(3 391 484)	(5 208 947)
Xarici valyuta əməliyyatlarından xalis gəlir		108 796	(132 745)
Faiz gəliri			
Vergidən əvvəlki zərər		(3 282 687)	(5,341,692)
Mənfəət vergisi xərci			
İl üzrə zərər		(3 282 687)	(5,341,692)
Digər məcmu gəlirlər			
İl üzrə cəmi məcmu zərər		(3 282 686)	(5,341,692)

07 iyul 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLER HAQQINDA HESABAT**

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Əlavə kapital qoyuluşu	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
31 dekabr 2017-ci il tarixinə qalıq		15 000 000	30 137 800	(679 661)	44 458 139
Əlavə kapital qoyuluşu	16	-	37 841 713	-	37 841 713
Cəmi məcmu zərər		-	-	(4 155 379)	(4 155 379)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə qalıq		15 000 000	67 979 513	(4 835 040)	78 144 473
Əlavə kapital qoyuluşu	16	-	34 102 778	-	34 102 778
Cəmi məcmu zərər		-	-	(5 341 692)	(5 341 692)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq		15 000 000	102 082 291	(10 176 732)	106 905 559
Əlavə kapital qoyuluşu	16	-	2 719 821	(3 662 452)	(942 631)
Cəmi məcmu zərər		-	-	-	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq		15,000,000	104 802 112	(13 839 184)	105 962 928

07 iyul 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərafından:

Məmmədov Emin
İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
Baş mühasib

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAITLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Vergidən əvvəlki zərər		(3 282 686)	(5,341,692)
Düzəlişlər:			
Faiz galiri	8	-	-
Əmlak tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər üzrə köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	12,13	685 377	3,721,994
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə kurs fərqlərindən zərər		15 418	132,745
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		(2 581 891)	(1,486,953)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Qabaqcadan ödəmələr üzrə xalis (artım)/azalma	10	20 285	(76,459)
Mal və material ehtiyatları üzrə xalis (artım)	9	7 262 706	(6,208,020)
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	7	(124 623)	(1,120,253)
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər və DSMF			
Öhdəliklərində artım	14	885 408	54,049
Ticarət və digər kreditor borcları üzrə xalis artım		(580 540)	385,328
Digər cari aktivlərdə artım	11	(16 383)	700
Vergidən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən xaric olan xalis pul vəsaitləri		4 864 961	(8,451,608)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	20	-	-
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmüş xalis pul vəsaitləri		4 864 961	(8,451,608)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Müddətli əmanətlərin geri alınması	8	-	-
Əldə edilmiş faiz galiri	8	-	-
Əmlak, tikili və avadanlıqların alınması	12	(8 178 117)	(14,795,808)
Tikilməkdə olan Binalar	12	196 860	(10,611,346)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	13		(500)
İnvestisiya fəaliyyətindən xaric olan xalis pul vəsaitləri		(7 981 257)	(25,407,654)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Əlavə kapital qoyuluşu	16	2 719 821	34,102,778
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		2 719 821	34,102,778
Məzənnə fərqlərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		19 738	(57,134)
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		(396 475)	186,382
İlin əvvəlinə pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	20 907 336	20,720,954
İlin sonuna pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	6	20 530 599	20,907,336

07 iyul 2022-ci il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cəmiyyət tərəfindən:

Məmmədov Emin
 İdarə Heyətinin Sədri

Eyyubov Zaur
 Baş mühasib

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

1. Cəmiyyət və Onun Əsas Fəaliyyəti

“Azərxalça” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2032 sayılı sərəncamının 6.1 bəndinə müvafiq olaraq 5 may 2016-cı il tarixində təsis edilmişdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının Bakı şəhərində yerləşir. Cəmiyyət açıq səhmdar cəmiyyətidir və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir. Cəmiyyətin nizamnaməsi və strukturu 4 oktyabr 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 375 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyətinə xalça və xalça məmulatlarının istehsalı və satışı, xalça və xalça məmulatlarının istehsalında yeni texnologiyaların tətbiqi, habelə bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər işlər daxildir.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı Azərbaycan Respublikası Hökumətinə (“Hökumət”) məxsus və hər birinin nominal dəyəri 1 AZN olan 15 milyon səhmdən ibarətdir. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Şəmsi Rəhimov 2, Bakı, Azərbaycan, AZ1110.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə işçilərin sayı 1606 nəfər (31 dekabr 2019-cu il tarixinə 1795 nəfər) olmuşdur.

2. Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərinəndən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

Neft qiymətlərində azalma və milli valyutanın əsas xarici valyutalara qarşı devalvasiyasının mənfi nəticəsi olaraq 2016-ci ildə ölkədə baş vermiş koskin iqtisadi böhrandan sonra Azərbaycan hökuməti tərəfindən uzunmüddətli iqtisadi sabitliyi və dayanıqlığı təmin etmək məqsədilə islahatlar sürətləndirilmişdir. Institusional dəyişiklikləri əhatə edən iqtisadi islahatlara əsasən inflasiya aşağı birraqəmlı səviyyədə sabitləşmiş, iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqdır davam etmiş, milli valyutanın məzənnəsi dayanıqlı səviyyədə olmuş və ölkənin xarici sektorunda müsbət tendensiyalar müşahidə olunmuşdur. 12 mart 2020-ci il tarixində Dünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 epidemiyasını qlobal pandemiya elan etmişdir. Azərbaycan hökuməti tərəfindən COVID-19 pandemiyasının yayılmasının qarşısının alınması və mənfi təsirlərinin azaldılması məqsədilə hərəkətin məhdudlaşdırılması ilə bağlı tədbirlər, o cümlədən karantin, özünütəcrid və ticarət fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması, o cümlədən müəssisələrin bağlanması kimi bir sıra tədbirlər görülmüşdür. Yuxarıda qeyd olunan tədbirlər qismən yumşaldılmış və 2020-ci ilin dekabr ayında yenidən sərtləşdirilmişdir. Bu tədbirlər Azərbaycanda iqtisadi fəaliyyəti əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşdırılmış və biznes subyektlərinə, bazar iştirakçılarına, Şirkətin müştərilərinə, habelə yerli və qlobal iqtisadiyyata mənfi təsir göstərmiş və gələcəkdə qeyri-müəyyən müddət təsir göstərməkdə davam edə bilər.

COVID-19 pandemiyası ilə yanaşı, 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Ermənistanın işğalı altında olan Dağlıq Qarabağ və Dağlıq Qarabağ ətrafindakı ərazilərdə Azərbaycan və Ermənistan arasında yenidən qarşışımalar başlamışdır. Azərbaycan Respublikası ərazisində hərbi vəziyyət elan edilərək komendant saatı tətbiq edilmiş və sonrakı altı həftə ərzində Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərin bir hissəsi işgaldən azad edilmişdir 9 noyabr 2020-ci il tarixində imzalanmış atəşkəs razılaşmasına əsasən 10 noyabr 2020-ci il tarixindən etibarən Dağlıq Qarabağ və ətraf ərazilərdəki bütün hərbi əməliyyatlar dayandırılmışdır.

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətdə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirlərini və yuxarıda qeyd olunan tədbirləri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozlari və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri

Uyğunluq prinsipi

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş 31 dekabr 2020-ci il tarixinə qüvvədə olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun hazırlanmışdır.

Təqdimatın əsasları

Maliyyə hesabatları aşağıda göstərilmiş mühasibat uçotu prinsiplərində başqa cür qeyd olunmayıbsa (məsələn, müəyyən maliyyə alətləri ədalətli dəyər prinsipi ilə ölçülür) tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır.

Funksional və hesabat valyutasi

Cəmiyyətin funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

31 dekabr 2020-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN, 1 Avro = 2.0890 AZN (31 dekabr 2018: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN, 1 Avro = 1.9035 AZN).

Fasiləsizlik prinsipi

Maliyyə hesabatları Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi ehtimalı nəzərə alınaraq hazırlanmışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə ləğv olunacağına, habelə fəaliyyətini dayandırmağa və ya Azərbaycan Respublikasının Qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlara qarşı müdafiə axtarışına istək və ya ehtiyac olmadan fəaliyyətini davam etdirəcək.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adı fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi fərdi maliyyə hesabatları standartları, Rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin davamlılıq prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri nəzərə alınmali olan müəyyən məsələləri və daimilik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Davamlılıq prinsipi təxminlərinin Rəhbərlik tərəfindən dəyərləndirilməsi zamanı naməlum olan gələcək hadisələr və ya şərtlər üzrə müəyyən fərziyyələrin edilməsi vacibdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında qəbul edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda qeyd edilmişdir. Bu prinsiplər istisna hallar göstərilmədiyi təqdirdə, bütün illərə davamlı olaraq tətbiq olunur:

Ədalətli dəyər - qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir.
Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Cəmiyyət mümkün dərəcədə bazarda müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Cəmiyyət müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdırın və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdırın (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv və öhdəliyin xarakteristikalarına

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlükə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər və öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir;
- 2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolayı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur;
- 3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərdən əldə olunur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındaki köçürmələr Cəmiyyət tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqadər Cəmiyyət qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərdən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər.

Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə Təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumatın əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər-hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırlı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İllkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. Illkin dəyərlə qiyətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alış, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir.

Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər-hansı silinməni çıxməqla aktivlərin illkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə illkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxil olmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırın dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanması müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasetinə baxın).

Maliyyə aktivləri

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Ticarət olunan qiymətli kağızlar, törəmə alətlər və digər ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə ölçülür. Digər maliyyə alətləri, ilk öncə ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifikasi

Ilkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“DMGƏD”) ölçülüş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərdə (“MZHƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZHƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır;

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Cəmiyyət ədalətli dəyərindəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivlər MZHÖD-də ölçülümiş kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGÖD-də ölçülülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZHÖD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasetlər və məqsədlər, həmin siyasetlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanması, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədina necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiyasının ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi

Maliyyə aktivləri Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – GKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Cəmiyyət AD və DMGÖD ilə ölçülümiş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-ni perspektiv əsasda ölçür. Cəmiyyət GKZ-ni ölçür və hər hesabat dövrünüə kredit zərəri üzrə ehtiyati taniyır. GKZ ölçüməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndiriləsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adəkvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

AD ilə ölçülümiş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır.

DMGÖD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfaət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGÖD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Dəyərsizləşmədə “Sadələşdirilmiş yanaşma”

9 sayılı MHBS Cəmiyyətə ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizinq debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, Cəmiyyətə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir);
- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizinqi debitor borcları və maliyyə lizinqi debitor borcları üçün bu, hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Cəmiyyət, kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Cəmiyyət hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birleşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Cəmiyyət bütün praktiki bərpaetmə səylərini tüketdikdə və bərpa etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Cəmiyyət, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpa üçün ağlabatan gözlənti yoxdur.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər yiğilmiş köhnəlmə və lazımlı olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əsas vəsaitlərə daxildir.

Köhnəlmə

Bina, qurğu və avadanlıqlar üçün köhnəlmə onların gözlənilən faydalı istifadə müddəti üzrə azalan qalıq metodu ilə hesablanır. Gözlənilən faydalı istifadə müddəti, qalıq dəyəri və köhnəlmə metodu hər hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir və mümkün dəyişikliklər perspektiv əsasla uçota alınır.

Cəmiyyətin əsas vəsaitlərinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti üzrə köhnəlmə dərəcləri aşağıda göstərilir:

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Əmlak	7%
Maşınlar və avadanlıqlar	10% - 25%
Kompüter və ofis avadanlığı	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər avadanlıqlar	20%
Qeyri-maddi aktivlər	Faydalı istismar müddəti ərzində

Torpaq və tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə köhnəlmə hesablanır.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti hər il nəzərdən keçirilir və lazımlı olduqda onların faydalı istifadə müddətindəki dəyişikliklər perspektiv qaydada uçota alınır.

Aktiv artıq köhnəlmüş və istismar müddətinin sonunda olacağının vəziyyətdə olarsa, Cəmiyyətin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmini məbləğ, satış üzrə təxmini xərclər çıxılmaqla, aktivin qalıq dəyərinə bərabər olur. Əgər Cəmiyyət aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə, aktivin qalıq dəyəri sıfır bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri lazımlı olduqda hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində nəzərdən keçirilir və təshih edilir.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olmayan bankdakı əmanatlar və digər qısamüddətli yüksək likvidli investisiyalar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə uçota alınır. Məhdud qalıqlar pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat təçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən silinir. Ödəniş tarixindən sonra ən azı on iki ay ərzində öhdəliyi yerinə yetirmək üçün dəyişdirilə və istifadə edilə bilməyən qalıqlar digər uzunmüddətli aktivlərə daxil edilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal və material ehtiyatları, ən aşağı maya dəyəri və xalis satış dəyəri ilə ifadə edilir. Mal və material ehtiyatlarının qiyməti, ehtiyatların ilkin qiymətləndirilmə və satılma ardıcılığı üsulu ilə (IQSA) təyin edilir və birbaşa olaraq satınalma, hasılat, nəqliyyat və emal xərclərini əhatə edir.

Mal və material ehtiyatlarının qalıq dəyəri, dəyərinin az olmasından asılı olaraq ya bu mal və material ehtiyatlarının maya dəyərinə əsasən, ya da xalis amortizasiya dəyərinə əsasən qiymətləndirilir. Xalis realizasiya dəyəri ehtiyatların dəyərindən aşağı olduğu təqdirdə, qalıq dəyər xalis satış qiymətinə qədər salınır və artıq məbləğ dərhal məcmu gəlirlər hesabatına daxil edilir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyatların çıxılması ilə tanınır. Avans ödənişi uzunmüddətli kimi o zaman təsnifatlaşdırılır ki, avans ödənişi ilə əlaqədar olan malların və ya xidmətlərin əldə edilməsi bir ildən sonra gözlənilir və ya avans ödənişi ilkin tanınmadan sonra uzunmüddətli aktiv kimi tanınacaq aktivə aiddir.

Cəmiyyətin aktiv üzərində nəzarət əldə etdiyi və bu aktivlə əlaqədar gələcəkdə iqtisadi mənfiətin Cəmiyyətə axını ehtimal edildiyi hallarda aktivin əldə edilməsi üçün edilən avans ödənişləri aktivin qalıq dəyərinə ötürülür. Digər avans ödənişləri mallar və ya xidmətlər alındıqdan sonra mənfiət və zərər hesablarında eks etdirilir.

Mənfiət vergisi

Mənfiət vergisi xərci hazırda ödənilməli və təxira salılmış vergi xərclərinin vergisini göstərir.

Hal-hazırda ödəniləcək vergi, il üçün vergi tutulan gəlirə əsaslanır. Vergi tutulan gəlir məcmu mənfiət hesabında hesablaşdırılır. Sənəd, fəaliyyət mərhələsi, məsələ və sənədli məsələlər.

“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

gəlir və ya xərc maddələrini istisna edir və əlavə olaraq heç vaxt vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri də istisna edir. Cəmiyyətin cari vergi xərcləri hesabat dövrünün sonunda tətbiq edilmiş və ya qüvvəyə minnən vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi tutulan gəlirin hesablanmasında istifadə olunan müvafiq vergi bazası arasındaki fərqə görə ödənilməli və ya geri qaytarılacağı gözlənilən vergidir və balans öhdəliyi metodundan istifadə edilməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri ümumiyyətlə bütün vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üçün tanınır və təxirə salınmış vergi aktivləri, tutulan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi vergi tutulan mənfəətin əldə edilməsi ehtimalı olduğu dərəcədə tanınır. Vergi mənfəətinə və ya uçot mənfəətinə təsir etməyən bir əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin qudvil və ya ilkin tanınması (müəssisə birləşməsindən başqa) nəticəsində müvəqqəti fərq yaranırsa, bu cür aktiv və öhdəliklər tanınır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və aktivin tam və ya qismən geri qaytarılması üçün vergi tutulan mənfəətin kifayət olacağı ehtimalı azaldılır.

Təxirə salınmış vergi, öhdəliyin geri qaytarılması və ya aktivin xaric edilməsi müddəti ərzində tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi birbaşa kapitala hesablanmış və ya hesablanmış maddələrlə əlaqəli olmadıqda, mənfəət və zərər hesabatında hesablanır və ya uçota alınır, bu halda təxirə salınmış vergi də kapitalda uçota alınır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, xərclər çıxılmaqla, MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur, əgər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivlərini cari gəlir vergisi öhdəliklərinə qarşı çıxarmaq üçün qanuni qüvvəyə minmiş bir hüquq vardır; və
- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergi tutulan qurumdan tutulan gəlir vergilərinə aiddir.

Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasında şirkətlərdən 20% dərəcəsi ilə tutulur.

Əlavə Dəyər Vergisi

Çıxış və elan edilmiş ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət bütçəsinə ödənilməlidir. Satışla əlaqəli əlavə dəyər vergisi (a) müştərilərdən debitor borcları alındıqda və ya (b) müştərilərə mal və ya xidmətlər çatdırılma halında vergi orqanlarına ödənilir. Daxil olan ƏDV ümumiyyətlə ƏDV fakturası alındıqda çıxış ƏDV-yə qarşı geri qaytarılır. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsasda ödənilməsinə imkan verir.

Satış və satınalma ilə əlaqədar ƏDV maliyyə vəziyyəti haqqında ümumi hesabatda tanınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca açıqlanır. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat yaradarkən, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcun tam məbləği üçün tanınır.

**"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2008-ci ildə tətbiq edilmişdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasında ƏDV-nin geri qaytarılma məbləği vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına təqdim edilmiş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq həyata keçirilən əməliyyatlar çərçivəsində ödənilmiş vergi məbləği hesab olunur.

Bu moduldan istifadə edərək vergi ödəyicisi ƏDV hesab-fakturalarında göstərilən ƏDV məbləğini başqa vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda, gömrük komitəsinə ödənilməli olan bütün vergi növləri və idxlə əməliyyatları üzrə ƏDV üzrə dövlət bütçəsinə vergi öhdəlikləri vergi ödəyiciləri tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər haqqında məlumat Vergilər Nazirliyi tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına ("DXA"), sonra isə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına ("ARMB") ötürülür. ARMB Baş Xəzinədarlığın verdiyi məlumatlara əsasən, müvafiq yerli xəzinə orqanlarına məbləğlərin dəyişdirilməsini təmin edir. Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicisinin şəxsi sənədlərində göstərilən məlumatlarda göstərilən məbləğlərin daxil edilməsini təmin edir. Mövcud sistem Vergilər Nazirliyinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumat Sistemi ilə əlaqələndirilir. Eyni zamanda, DXA və ARMB ilə onlayn məlumat mübadiləsi təşkil edildi.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərin və ƏDV-nin bərpa olunan məbləğlərinin vaxtında izlənilməsinə imkan verir. Vergi borcu olan vergi ödəyiciləri yalnız bu məbləğləri dövlət bütçəsinə köçürü bilərlər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət bütçəsinə, digər vergi ödəyicilərinin sub hesablarına və gömrük komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Vergilər Nazirliyi xüsusi program təminatından istifadə edərək depozit hesabı vasitəsilə həyata keçirilən bütün əməliyyatları avtomatik idarə edir.

ƏDV depozit hesabındaki qalıqların istifadəsi məhduddur və yalnız ƏDV və digər tətbiq olunan vergilərlə əlaqəli əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Torpaq vergisi

Azərbaycan Respublikasında torpaq mülkiyyətçiləri və istifadəçiləri müxtəlif dərəcələrlə torpaq vergisinə cəlb olunurlar.

Hər 100 kvadratmetr üçün 0,1 AZN ilə 10 AZN arasında dəyişən vergi dərəcəsi torpaq növündən, yəni kənd təsərrüfatı, sənaye, tikinti, rəbitə, ticarət və ya yaşayış məqsədləri üçün torpaq sahələrindən asılıdır.

Hesabat dövrü - təqvim ayı. Torpaq sahibi olan və ya istifadə edən hüquqi şəxslər üçün vergi bəyannaməsinin təqdim edilməsi üçün son tarix hər ilin 15 mayıdır, vergi avqustun 15-dən və noyabrın 15-dən gec olmayaraq bərabər hissələrlə ödənilməlidir.

Əmlak vergisi

Əmlakın qalıq dəyərindən artıq bir məbləğdə sigortalanması və əmlak vergisi bazar dəyəri ilə hesablandığı hallar istisna olmaqla, rezident hüquqi şəxslər və daimi nümayəndəliyi olan qeyri-rezident hüquqi şəxslər üçün vergi bazası onların əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəridir. Beləliklə, bu cür hüquqi şəxslərə məxsus əsas vəsaitlərin orta illik qalıq dəyəri 1% dərəcəsi ilə əmlak vergisinə tutulur.

Eyni zamanda rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər üçün vergi bazasına binalar və onların hissələri, habelə rezident fiziki şəxslərin su və hava nəqliyyat vasitələri daxildir, burada əmlak vergisi dərəcəsi mülkiyyət növündən asılı olaraq dəyişir.

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

Hesabat dövrü - təqvim ili. Əsas vəsaitlərə sahib olan hüquqi şəxslər hesabat dövründən sonrakı ilin 31 mart tarixindən gec olmayaraq vergi bəyannaməsi təqdim etməlidirlər. Əmlak vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər vergiləri avans şəklində (keçən il əmlak vergisinin 20% -i) hər rübüñ ikinci ayının 15-dək yuxarıda göstərilən müddətdən gec olmayaraq son qalığı ilə ödəyirlər.

Azərbaycan Respublikasında Cəmiyyətin fəaliyyətinə hesablanmış digər müxtəlif vergilər də mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir hesabatına daxil edilmişdir.

Alınmış avanslar

Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə öhdəlik kimi tanınacaq, lakin vaxt keçdikcə və / və ya Cəmiyyətin adı fəaliyyəti nəticəsində aktiv olacağı gözlənilir. Müştərilərdən alınan avanslar əvvəlcə alınan əvəzin ədalətli dəyəri və onlarla əlaqəli əməliyyat xərcləri ilə tanınır və sonradan amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə ölçülür.

Maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları təchizatılardan mal və ya xidmətlərin yerinə yetiriləsi əvəzində ödənilmiş öhdəliklərdir. Əgər ödəmə öhdəliyi bir il və ya daha az müddətdə ödənilməlidirsə, (yaxud cəmi iş müddətindən artıq deyilsə) kreditor borcları cari öhdəliklər kimi təsnif olunur.

Kreditor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir.

Faiz hesablanan kreditlər və borclar öhdəlikləri

Bütün kreditlər və borclar əvvəlcə birbaşa əməliyyat xərcləri çıxılmaqla alınan əvəzin ədalətli dəyəri ilə tanınır. İlkən tanınmadan sonra faizli kreditlər və borclar effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya dəyəri ilə ölçülür. Qazanclar və zərərlər öhdəliklərin tanınmaması, habelə amortizasiya prosesində ümumi mənfəət haqqında hesabatda qeyd olunur.

Ehtiyat

Ehtiyatlar Cəmiyyətin keçmiş hadisələr nəticəsində mövcud qanuni və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda tanınır və öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi mənfəət ehtiva edən mənbələrin axınının tələb olunacağı və öhdəliyin etibarlı qiymətləndirilməsinin mümkün olacağı ehtimal olunur.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda mövcud öhdəliyin öhdəliyi ilə əlaqəli risklər və qeyri-müəyyənliliklər nəzərə alınmaqla ödənilməsi üçün tələb olunan ən yaxşı qiymətləndirmədir.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Cari öhdəliyi ödəmək üçün hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün ehtiyat hesablaşdırıldıqda, onun balans dəyəri həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəridir (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olarsa).

Ehtiyatın tənzimlənməsi üçün tələb olunan iqtisadi və ya digər hissənin üçüncü tərəf tərəfindən geri qaytarılacağı gözləniləndikdə, nəzərə alınacaq və alınacaq məbləğin etibarlı şəkildə ölçülə biləcəyinə əməli təminat olduqda debitor borcları aktiv kimi tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız və yalnız Cəmiyyət öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklə üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındaki fərq mənfiət və zərər uçotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adı fəaliyyət gedişində (ii) defolt hali olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Nizamnamə kapitalı

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 15 000 000 (on beş milyon) manat olmaqla Azərbaycan Respublikası Hökumətinə (Hökümət) məxsusdur və hər birinin nominal dəyəri 1 (bir) manat olan 15 000 000 (on beş milyon) ədəd adı səhmlərdən ibarətdir.

Nizamnamə kapitalının həcmindəki dəyişikliklərin təsdiqlənməsi illik ümumi yiğincənin qərarı ilə həyata keçirilir.

Digər kapital

Digər kapitala səhmdar tərəfindən qoyulan və ya çıxarılan vəsaitlər daxildir.

Gəlir

15 sayılı MHBS, müştərilərlə bağlanmış müqavilələr üzrə gəlirlərin uçotu üçün beş addımlıq bir model tətbiq edir. 15 sayılı MHBS-yə əsasən gəlir, malın və ya xidmətin müştəriyə təhvil verilməsi müqabilində Cəmiyyətin gözlədiyi nəzərə alınan məbləği əks etdirir.

15 sayılı MHBS-yə əsasən, müştərilərlə bağlanmış müqavilələrdən əldə olunan gəlir, Cəmiyyət vəd edilmiş məhsulu və ya xidməti müştəriyə ötürmək öhdəliyini yerinə yetirdikdə və ya olduqda tanınır. Alıcı məhsul və ya xidmətə nəzarəti əldə etdikdə bir məhsul və ya xidmət köçürürlür.

Nəzarət təhvili ya vaxtında, ya da müəyyən bir nöqtədə ötürüldükdə baş verir. Cəmiyyət ilk növbədə zamanla icra öhdəliklərini yerinə yetirir.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Digər gəlir və xərclər

Digər gəlir və xərclər hesablama metoduna əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmır. İqtisadi mənfaəti özündə cəmləşdirən mənbələrin xaric olma ehtimalı az olduqda, maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi mənfaətin daxilolma ehtimalı olduqda açıqlanır.

Xərclər

Xərclər funksiya ilə mənfaət və zərər və digər məcmü gəlir haqqında hesabatda təqdim olunur. Xərclərin xarakterinin təsnifati Cəmiyyətin əməliyyat funksiyalarına əsaslanır.

İşçilərə verilən müavinətlər

Əmək haqqı Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna qrantlar, ödənilən illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-pul müavinətləri (məsələn, tibbi xidmətlər) işçilərin müvafiq xidmətlər göstərdikləri ildə hesablanır.

4. Uçot siyasetinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən hesabat dövründə aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin, xərclərin və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir edən mülahizələr, qiymətləndirmələr və fərziyyələr etməsini tələb edir.

Sahibkarlıq fəaliyyətinə xas olan qeyri-müəyyənliliklər nəticəsində MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarında bir çox məqamlar dəqiq ölçülü bilməz, ancaq fərziyyə edilə bilər. Fərziyyələrə MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı mövcud olan son məlumatlara əsaslanan mülahizələr daxildir. Bununla birləşdə, mövcud dəyişikliklər və gələcək hadisələr barədə fərziyyələr bazarnın dəyişməsi və ya Cəmiyyətin nəzarətindən kənar vəziyyətlər səbəbindən dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə onlar fərziyyələrdə əks olunur.

Ən əhəmiyyətli qiymətləndirmələr əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlmə müddəti, qeyri-maliyyə və maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmış səhmlər üçün ehtiyat, vergi və qanuni şərtlər üçün ehtiyat və təxirə salılmış vergitutma ilə əlaqədardır. Faktiki nəticələr bu fərziyyələrdən fərqli ola bilər.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Mühakimə

Cəmiyyətin uçot siyasetini tətbiq edərkən rəhbərlik, MHBS-yə uyğun olaraq əvvəlcədən maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə ən əhəmiyyətli təsir göstərən qiymətləndirmələrə əlavə olaraq aşağıdakı mühakimələri etmişdir.

Fəaliyyətin fasılısızlığı

Rəhbərlik, Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini güman edir. Bu qərarı qəbul edərkən rəhbərlik Cəmiyyətin cari niyyətlərini və maliyyə vəziyyətini nəzərə aldı. Rəhbərlik, Cəmiyyətin baş ofisindən davamlı dəstək almaqla birgə, yaxın gələcəkdə aktivlərin fasılısız fəaliyyətinin davam etdirə biləcəyinə inanır. Bu şərtlər Cəmiyyətin növbəti on iki ay ərzində davamlı olaraq davam edə biləcəyini göstərir.

Əməliyyatların həcmini və Cəmiyyətin debitor borclarını nəzərə alaraq, normal fəaliyyət dövründə aktivlərini reallaşdırıva və öhdəliklərini yerinə yetirə biləcəkdir. Bu maliyyə hesabatla, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişləri, gəlirlər və xərclər barədə məlumatı və maliyyə vəziyyətinin təsnifati haqqında hesabatı daxil etmir və belə düzəlişlər əhəmiyyətli ola bilər.

Əlaqəli tərəflərin əməliyyatlarının ilkin tanınması

Normal iş dövründə Cəmiyyət əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar həyata keçirir. 9 sayılı MHBS maliyyə alətlərinin ədaləti dəyərlərinə əsasən ilkin tanınmasını tələb edir. Əməliyyatların bazar və ya bazar olmayan faiz dərəcələri ilə qiymətləndirildiyi və bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar olmadığı müəyyən edilərkən mühakimə tətbiq edilir. Qərar üçün əsas, əlaqəsi olmayan tərəflərlə oxşar əməliyyatlar üçün qiymət və effektiv faiz təhlilləridir.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət bina, qurğu və avadanlıq obyektlərinin qalan faydalı istifadə müddətini ən azı hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözləntilər əvvəlki hesablamalardan fərqli olarsa, dəyişikliklər 8 sayılı “Mühasibat uçotu siyaseti, uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklər və səhvələr” adlı MUBS-yə uyğun olaraq mühasibat qiymətləndirməsində dəyişiklik kimi uçota alınır. Bu qiymətləndirmələr bina, qurğu və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərinin miqdarına, həmçinin də mənfiət və zərər hesablarında tanınan köhnəlmə və amortizasiyaya əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər hesab tarixində aktivin dəyərdən düşə biləcəyinə dair hər hansı bir əlamətin olub olmadığını qiymətləndirir. Belə dəyərsizləşmə əlaməti varsa, Cəmiyyət aktivin bərpa edilə bilən dəyərini qiymətləndirir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri, aktivin və ya pul yaranan vahidinin ədalətli dəyərindən satış xərcləri çıxılmaqla olan dəyəri ilə istifadədəki dəyəri arasında ən yüksəyidir və aktiv digər aktivlərdən və ya aktivlər Cəmiyyətindən əhəmiyyətli dərəcədə müstəqil olmayan pul axını yaratmadığı təqdirdə fərdi aktiv üçün müəyyən edilir. Aktivin balans dəyəri bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduqda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab olunur və bərpa edilə bilən dəyərinə yazılır. Əmlak və avadanlıqların dəyərsizləşməsinin müəyyənləşdirilməsi dəyərsizləşmənin səbəbi, vaxtı və miqdarı daxil olan, lakin bununla məhdudlaşmayan qiymətləndirmələrin istifadəsini əhatə edir.

Dəyərsizləşmə, mövcud rəqabət şəraitindəki dəyişikliklər, sənayedəki artım gözləniləri, kapital dəyərinin artması, gələcəkdə maliyyələşmə mövcudluğunun dəyişməsi, texnoloji köhnəlmə, xidmətin dayandırılması, cari əvəzətmə xərcləri və dəyərsizləşməni göstərən vəziyyətlərdə olan sair dəyişikliklər kimi bir çox amillərə əsaslanır. Pul vəsaitlərini yaranan vahidin bərpa edilə bilən məbləğinin müəyyənləşdirilməsi rəhbərliyin qiymətləndirmələrdən istifadəsini əhatə edir.

**"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi (davamı)

İstifadə dəyərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunan metodlara, Cəmiyyətin pul vəsaitlərini yaradan vahidindən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirməsini və həmçinin həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti hazırlı dəyərini hesablaşmaq üçün uyğun endirim dərəcəsini seçməsini tələb edən diskont edilmiş pul axını əsaslı metodlar daxildir. Bu qiymətləndirmələr, o cümlədən istifadə olunan metodologiyalar ədalətli dəyərə və nəticədə bina, qurğu və avadanlıqlara olan hər hansı dəyərsizləşmənin miqdarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Ticarət və digər debitor borcların və digər cari aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət, gözlənilən kredit zərəri modelini amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivlərinə tətbiq edir. Ticarət və digər debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlar ömür boyu gözlənilən kredit zərərləri ilə bərabər məbləğdə qiymətləndirilir.

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal materiallar üçün ehtiyat

Qismən hərəkətsiz və yararsız mal-materiallar üçün ehtiyatlar Cəmiyyətin mal-materillərinin qiymətləndirilməsinə əsasən hesablanır. Mal-materiallar zədələnərsə, yararsız olarsa, satış qiyməti balans dəyərindən aşağı düşərsə, bu halda mal-materialların silgisi vacib olur. Mal-materillərin silinməsi, Cəmiyyət rəhbərliyi tərəfindən ilin sonuna olan mal-materialların yararsız hala düşməsi və faydalılığının qiymətləndirilməsi əsasında baş verir.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi sistemi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə məruz qalır və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Bundan əlavə, vergi orqanları tərəfindən Cəmiyyətin subyektlərinin əməliyyatları və fəaliyyətlərinə tətbiq olunan şəhər rəhbərliyin açıqlamaları ilə üst-üstə düşməyə bilər. Nəticədə vergi orqanları əməliyyatlara etiraz edə bilər və Cəmiyyətin subyektləri üçün əhəmiyyətli ola biləcək əlavə vergilər, cərimələr və faizlər ilə qiymətləndirilə bilər. Vergi və gömrük orqanları tərəfindən yoxlanış ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə öhdəlikləri ilə bağlı araşdırma aparıla bilər. Müəyyən şərtlərdə təhlil daha uzun müddətləri əhatə edə bilər. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə rəhbərlik müvafiq qanunvericiliyin şəhərinin məqsədə uyğun olduğunu və Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrük mövqelərinin davamlı olacağını düşünür.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cəmiyyət Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası (MUBSS) tərəfindən dərc edilən və cari hesab dövrü üçün icbari hesab olunan yeni və ya düzəliş edilmiş Mühəsibat Uçotu Standartları və Şərhlərini tətbiq etmişdir. İcbari olmayan Mühəsibat Uçotu Standartları və Şərhlərinin erkən tətbiqi nəzərdə tutulmamışdır. Aşağıda qeyd edilən Mühəsibat Uçotu Standartları və Şərhləri Cəmiyyət üçün daha uyğun hesab edilir.

Aşağıda qeyd olunan yeni və ya düzəliş edilmiş standartlar və şərhlər ilk dəfə 01 yanvar 2019-cu il tarixindən etibarən başlayan maliyyə hesabat dövrlərində tətbiq olunur.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

16 sayılı MHBS

16 sayılı MHBS ilk növbədə icarəyə götürən uçotuna təsir göstərir və demək olar ki, bütün lizinqlərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmasını tələb edir. Standart əməliyyat və maliyyə lizinqləri arasındaki mövcud fərqi aradan qaldırır, aktivlərin (icarəyə götürülmüş əmlakdan istifadə hüququ) və lizinq müqavilələrinə əsasən ödənilməsi nəzərdə tutulan öhdəliklərin tanınmasını tələb edən vahid mühasibatlıq modelini təqdim edir.

Standart ilkin tətbiq tarixində icarə müddəti 12 ay ərzində tamamlanan və alış seçimi ehtiva etməyən ("qısamüddətli icarələr") icarə müqavilələrinə, eləcə də aktivinin dəyəri az olan icarə müqavilələrinə ("aşağı dəyərli aktivlər") istisna hüququ təklif edir.

Eyni zamanda dəyişiklik mənfaət və ya zərər haqqında hesabata da öz təsirini göstərmışdır, buna səbəb lizinq üçün ümumi xərcin ilk illərdə daha yüksək sonraki dövrlərdə isə daha az görünməsidir.

Bununla yanaşı, əməliyyat xərcləri aktivdən istifadə hüququnun köhnəlmə xərcləri və lizinq öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri ilə əvəzləşdirilir, bu da əsas ölçü meyari FVKAÖG-nin (faiz, vergi, köhnəlmə və amortizasiyadan önceki gəlir) dəyişməsi ilə nəticələnir.

Lizinq öhdəliyinin əsas hissəsi üçün nağd ödənişlər maliyyə fəaliyyətləri daxilində təsnif edildiyindən əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmış pul vəsaitlərinin hərəkəti daha yüksək olur. Ödənişlərin yalnız faizi eks etdirən hissəsi əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmış pul vəsaitlərinin hərəkəti kimi təqdim olunmağa davam etdirilə bilər.

Standart Cəmiyyətin icarəyə verən qismində təmsil olduğu müqavilələrdə əhəmiyyətli dəyişikliyə səbəb olmayıcaqdır. Yalnız lizinqin təyinatına dair yeni təlimatdan irəli gələrək müəyyən fərqlər yaranı bilər.

16 sayılı MHBS-yə əsasən müqavilə ilə müəyyən edilmiş müddət ərzində ödənişlər müqabilində aktivdən istifadə hüququ nəzərdə tutulduğu təqdirdə lizinq müqaviləsi hesab edilir.

Təklif olunan istisna halları nəzərə alınaraq, qeyd olunan standartın qəbul edilməsi Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsir göstərməmişdir.

23 sayılı Şərh Mənfəət vergisi ilə bağlı qeyri-müəyyənlik

Şərh vergi əməliyyatları zamanı 12 sayılı MUBS “Gəlir Vergisi”-nin tətbiqinə təsir göstərən qeyri-müəyyənlik aşkar olunduqda mənfəət vergisinin uçotunu nəzərdən keçirir. Bu şərh 12 sayılı MUBS-dan kənar vergilərə və ya yığımlara şamil edilmir və müəyyən vergi əməliyyatları ilə əlaqəli faiz və cərimələrə aid tələbləri özündə eks etdirmir. Bu təfsir xüsusi olaraq aşağıdakıları əhatə edir:

- Cəmiyyətin qeyri-müəyyən vergi yanaşmalarını ayrıca nəzərdən keçirib keçirməməsi;
- Cəmiyyətin vergi orqanları tərəfindən vergi əməliyyatlarının araşdırılması barədə irəli sürdüyü fərziyyələr;
- Cəmiyyətin vergiya cəlb olunan mənfəətini (və yaxud vergi zərəri), vergi bazalarını, istifadə olunmamış vergi zərərlərini, vergi kreditlərini və dərəcələrinin necə müəyyənləşdirildiyi;
- Cəmiyyətin faktlara və mövcud vəziyyətdəki dəyişikliklərə necə yanaşlığı. Cəmiyyət hər bir qeyri müəyyən vergi yanaşmasını ayrıraqda və ya bir neçə qeyri-müəyyən vergi yanaşması ilə birlikdə nəzərə alıb almayıağını müəyyənləşdirir və bu qeyri-müəyyənliyin həllini daha yaxşı tənzimləyən yanaşmadan istifadə edir.

Cəmiyyət mənfəət vergisi yanaşması üzrə qeyri-müəyyənliklərin aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli mülahizələri tətbiq edir. Cəmiyyət mürəkkəb mühitdə fəaliyyət göstərdiyinə görə, qeyd edilən Şərinin maliyyə hesabatlarına təsir dərəcəsi Cəmiyyət tərəfindən qiymətləndirilir.

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

Cəmiyyət xüsusilə köçürmə qiymətləriylə bağlı qeyri-müəyyən vergi mövqelərinin mövcud olub olmadığını müəyyən edir. Cəmiyyət və tərəmə şirkətlərin müxtəlif ölkələrdə vergi sənədlərinə köçürmə qiymətləri ilə əlaqədar xüsusi imtiyazlar şamil edilə bilər və eyni zamanda yerli vergi orqanları bu prosedurlara dəyişiklik edə bilər.

Cəmiyyət vergi uyğunluğuna və köçürmə əməliyyatlarına dair apardığı tədqiqata əsasən vergi qaydalarının yerli vergi orqanları tərəfindən qəbul olunduğu qənaət edir. Şəhər Cəmiyyət maliyyə hesabatlarına əsaslı təsir göstərməmişdir.

9 sayılı MHBS-yə düzəlişlər – "Mənfi kompensasiyani nəzərdə tutan qabaqcadan ödəmə növü"

9 sayılı MHBS-yə əsasən borc aləti amortizasiya hesablanmış dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə o şərtlə qiymətləndirilə bilər ki, müqavilə ilə nəzərdə tutulan pul vəsaitlərinin hərəkəti "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarına uyğun olsun və alət bu təsnifləşdirməyə müvafiq olan biznes modeli çərçivəsində saxlanılsın. 9 sayılı MHBS-yə edilən düzəlişlər izah edir ki, müqavilənin vaxtından əvvəl ləğvinə səbəb olan hadisə və ya haldan və müqavilənin xitamina görə müvafiq kompensasiyani hansı tərəfin ödəməsindən asılı olmayaraq maliyyə aktivləri üzrə YƏMFÖ meyarı tətbiq olunur.

Bu dəyişikliklərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına heç bir təsiri yoxdur.

12 sayılı MUBS Mənfəət Vergisi

Düzəlişlər izah edir ki, dividendlərin mənfəət vergisi nəticələri mülkiyyətçilərə paylamalara deyil, bölüşdürülfərə bilən mənfəəti yaradan keçmiş əməliyyatlar və ya hadisələrlə daha çox bağlıdır. Belə ki, Cəmiyyət dividendlərin vergi nəticələrini həmin keçmiş əməliyyat və hadisələri ilkin olaraq harada tanıldıqından asılı olaraq mənfəət və ya zərərdə, digər məcmu gəlirdə və ya kapitalda tanır.

Müəssisələr düzəlişləri 01 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün erkən könüllü tətbiqə icazə verilməklə tətbiq edir. Cəmiyyət bu düzəlişləri ilk tətbiq etdikdə, onları müqayisəli dövrün əvvəlində və ya sonra tanınan dividentlərin gəlir vergisi nəticələri ilə əlaqələndirir. Cəmiyyət hazırkı təcrübəsinin bu düzəlişlərə uyğun olduğu nəzərə alınaraq, Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

23 sayılı MUBS Borclar üzrə məsəflər

Düzəlişlər aydınlaşdırır ki, müəssisə, ilkin olaraq müəyyənləşdirilmiş aktivin inkişaf etdirilməsi üçün götürülən borclara aktivin məqsədli istifadə və ya satılmağa hazırlanması üçün zəruri olan bütün fəaliyyətlər başa çatdıqdan sonra ümumi borcların bir hissəsi kimi yanaşır. Müəssisələr bu düzəlişləri tətbiq etdiyi ilk illik hesabat dövründə və ya sonrasında çəkilmiş borc xərclərinə şamil edir. Müəssisələr bu düzəlişləri erkən tətbiqinə icazə verilməklə, 01 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün tətbiq edir. Cəmiyyət hazırkı təcrübəsinin bu düzəlişlərə uyğun olduğu nəzərə alınaraq, Cəmiyyət maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar və şərhlər

Aşağıdakı verilən dərc olunmuş, lakin 31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən illik hesabat dövrü üçün tətbiqi icbari olmayan yeni və ya dəyişdirilmiş Standartlarının və Şərhlərin Cəmiyyət tərəfindən erkən tətbiqi həyata keçirilməmişdir.

**"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

17 sayılı MHBS Sığorta müqavilələri (Qüvvədə olma tarixi:01 yanvar 2021-ci il (01 yanvar 2022-ci ilədək uzadıla bilər))

17 sayılı MHBS 2017-ci ilin may ayında 4 sayılı MHBS Sığorta Müqavilələri ilə əvəz edilmişdir. Standart hər hesabat dövründə təxminlərin yenidən ölçülüyü cari ölçmə modelini tələb edir. Müqavilələr aşağıda göstərilən əsaslar vasitəsilə ölçülür:

- diskontlaşdırılmış ehtimal-orta çəkili pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə,
- açıq risk tənzimlənməsi ilə; və
- qüvvədə olma müddəti ərzində gəlir kimi tanınan müqavilənin əldə edilməmiş mənfəətini təmsil edən müqavilə üzrə xidmət marjası (MXM).

Standart uçot dərəcələrinin dəyişməsini ya mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda ya da birbaşa digər məcmu gəlirdə tanımaq arasında seçim etməyə imkan verir. Əldə olunan qərar sığortaçılardan maliyyə aktivlərini 9 sayılı MHBS-yə nə dərəcədə uyğun olduğunu əks etdirir. Əlavə olaraq, qeyri-həyat sığortaları üzrə qeyd olunan sadələşdirilmiş mükafat bölgüsü yanaşması, qısa müddətli müqavilələr üçün öhdəlik hüququna icazə verir. Həyat sığortası şirkətləri tərəfindən yazılmış bəzi müqavilələr üçün 'dəyişkən ödəniş haqqı yanaşması' adlanan ümumi ölçü modelində sığorta sahiblərinin əsas maddələrdən əldə olunan gəlirdə iştirak payı tanınır. "Dəyişkən ödəniş haqqı yanaşması" tətbiq edilərkən, əsas maddələrin ədalətli dəyərində olan dəyişikliklərdəki müəssisənin payı MXM-ə daxil edilir. Bu modeldən istifadə edən sığortaçılardan nəticələri, ümumi modelə nisbətən daha az dəyişkən olur. Yeni qaydalar, sığorta müqavilələri və ya investisiya müqavilələri dərc edən bütün təşkilatların maliyyə hesabatlarına və əsas fəaliyyət göstəricilərinə təsir edəcəkdir.

Əhəmiyyətlilik meyarı – 1 sayılı MUBS-ya və 8 sayılı MUBS-ya düzəlişlər (Qüvvədə olma tarixi:01 yanvar 2020)). MUBSK 1 sayılı MUBS Maliyyə Hesabatlarının Təqdim Edilməsi və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları və Maliyyə Hesabatı üçün Konseptual Çərçivə daxilində əhəmiyyətlilik anlayışını sabit şəkildə tərifləndirən 8 sayılı MUBS Uçot Siyasəti, Uçot Qiymətləndirmələrlərdə Dəyişikliklər və Səhv'lərə, məlumatın nə dərəcədə əhəmiyyətli olduğunu dəqiqləşdirən düzəlişləri, eləcə də 1 sayılı MUBS-ya əsasən maddi əhəmiyyətli hesab olunmayan məlumatlara dair dəyişiklikləri tətbiq etdi. Düzəlişlər, xüsusilə:

- Gizli məlumatlara dair tövsiyələrin bu məlumatı təqdim etməmə və ya yanlış təqdim etmə hallarının eyni səviyyədə əhəmiyyətli olduğunu və müəssisənin əhəmiyyətliliyi bütövlükdə maliyyə hesabatları kontekstində qiymətləndirdiyini izah edir;
- Maliyyə hesabatlarının birbaşa yönəldildiyi "ümumi təyinatlı maliyyə hesabatlarının ilkin istifadəçiləri" ifadəsi maliyyə məlumatlarının əksəriyyəti üçün ümumi məqsədli maliyyə hesabatlarına əsaslanan "mövcud və potensial investor, borcverənlər və digər kreditorlar" olaraq təyin edilir.

Biznesin tərif - 3 sayılı MHBS-yə düzəlişlər (Qüvvəyə minmə tarixi:01 yanvar 2020)

Biznesin tərəfinə edilmiş düzəliş birlikdə son məhsulu ərsəyə gətirmək bacarığına malik hərəkətlərin və substantiv prosedurların mövcudluğunu tələb edir. "son məhsul" anlayışına düzəliş müşterilərə təqdim olunan mal və xidmətlərə görə əldə olunan gəlirlər, investisiya gəlirləri və digər gəlir yaranan fəaliyyətlərə diqqəti yönəltməklə yanaşı azalan xərclər və digər kiçik iqtisadi fayda şəklində gəlirləri istisna edir. Düzəlişlərin, aktivlərin alınması kimi uçota alınan daha çox satınalımlara səbəb olacağı ehtimal edilir.

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

Maliyyə Hesabati üçün Yenidən işlənmiş Konseptual Əsaslar (Qüvvəyə minmə tarixi: 01 yanvar 2020)

Birbaşa təsiri ilə standart tənzimləmə qərarlarında istifadə ediləcək və MUBSK tərəfindən yenidən işlənib nəşr edilmiş Konseptual Əsaslar aşağıdakı əsas dəyişiklikləri ehtiva edir:

- maliyyə hesabatı məqsədi kimi idarəetmənin əhəmiyyətinin artırılması;
- neytrallıq komponenti kimi ehtiyatlılığın bərpa edilməsi;
- hüquqi şəxs və ya təşkilatın bir hissəsi kimi, hesabat verəcək müəssisənin müəyyənləşdirilməsi;
- aktiv və öhdəlik anlayışlarına yenidən baxılması;
- tanınma üçün ehtimal həddinin çıxarılması və tanınmanın dayandırılmasına dair təlimat əlavə edilməsi;
- müxtəlif ölçü əsasları üzrə təlimat əlavə olunması; və
- mənfaət və ya zərərin əsas fəaliyyət göstəricisi olduğunu və prinsip etibarı ilə digər məcmu gəlirlərdəki gəlir və xərclərin maliyyə hesablarının aktuallığını və ya etibarlılığını artırıldığı hallarda mənfaət və ya zərərdə tanınması.

Mövcud mühasibat uçotu standartlarından heç birində dəyişiklik edilməyəcəkdir. Bununla birlikdə, əməliyyatlar, hadisələr və şərtlər üçün uçot siyasetlərini müəyyənləşdirməkdə Konseptual Əsaslara etibar edən təşkilatlar mühasibat uçotu standartları ilə başqa cür əlaqələndirilməyən, yenidən işlənmiş Konseptual Əsasları 2020-ci il 01 yanvar tarixindən tətbiq etməli olacaq. Bu təşkilatlar uçot siyasetlərinin yenidən işlənmiş Konseptual Əsaslara hələ də uyğun olub olmadığını müəyyən etməlidirlər.

İnvestor və onun ortağı və ya müştərək müəssisə arasında aktivlərin satılması və ya əvəzsiz verilməsi - 10 sayılı MHBS-yə və 28 sayılı MHBS-yə düzəlişlər (2015-ci ilin dekabr ayında MUBSK bu düzəlişin tətbiqi tarixini MUBSK kapital metodu ilə bağlı tədqiqat layihəsini yekunlaşdırınadək texirə salmağı qərara aldı.)

MUBSK 10 sayılı MHBS maliyyə hesabatlarına və 28 sayılı MUBS-a ortaq və müştərək müəssisələrə investisiya qoyuluşlarına məhdud dəyişikliklər etmişdir. Dəyişikliklər investor və onun ortaq və ya müştərək müəssisələri arasında aktivlərin satışına və ya əvəzsiz ötürülməsinə dair uçot qaydalarını aydınlaşdırır. Onlar təsdiq edir ki, bu zaman uçot siyaseti qeyri-monetary aktivlərin şərīkli və ya ortaq müəssisəyə satılması və ya əvəzsiz olaraq verilməsi əməliyyatının "biznes" tərkibli olub olmamasından asılıdır (3 sayılı MHBS-də müəyyənləşdirildiyi kimi). Qeyd olunan qeyri-monetary aktivlər biznes tərkiblidirsə, investor aktivlərin satışından və ya əvəzsiz ötürülməsindən mənfaət və ya zərər tənqidi qırıcıdır. Biznesi ehtiva etmirsa, mənfaət və ya zərər investor tərəfindən ortaq və ya müştərək müəssisədəki digər maraqları həddində tanınır. Düzəlişlər prospektiv şəkildə tətbiq olunur.

6. PUL VƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN EKVİVALENTLƏRİ

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Banklarda olan vəsaitlər	19 605 392	20 898 946
ƏDV depozit hesabı	925 207	8 390
Cəmi pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	20 530 599	20 907 336

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

7. MƏHDUDİYYƏT QOYULMUŞ PUL VƏSAİTLƏRİ

<i>Azərbaycan Manati ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	1 134 107	1 044 642
Cəmi məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	1 134 107	1 044 642

Cəmiyyət əsas vəsaitlərin tikintisi və qurraşdırılması ilə əlaqədar xarici şirkətlər tərəfindən görülən iş və ya xidmətlərin ödənişini geri çağrılmayan akkreditiv üsulundan istifadə etməklə həyata keçirir. Bu məqsədlə Cəmiyyətin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bank hesablarında 1 134 107 AZN (31 dekabr 2019-cu il; 1 044 642 AZN) məbləğində məhdudiyyət qoyulmuş vəsait mövcuddur.

8. MAL VƏ MATERİAL EHTİYATLARI

<i>Azərbaycan Manati ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Bitməmiş istehsal	4 111 960	6 680 338
Xammal	1 426 709	1 948 562
Hazır məhsul	879 392	1 419 600
İşçi forması	-	79 195
Digər ehtiyatlar	491 887	624 063
Cəmi mal və material ehtiyatları	6 909 948	10 751 758

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin bitməmiş istehsalına yuyulmamış hazır xalçalar, işçilik xərcləri, əsas vəsaitlərin köhnəlmə xərci və toxunma prosesində olan mal və materiallar daxildir.

9. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

<i>Azərbaycan Manati ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
İşçilərə ödənilmiş avanslar	-	2 684
Verilmiş qısa müddətli avanslar	168 008	-
Gələcək dövrün xərcləri	95 627	-
Cəmi digər cari aktivlər	263 635	2 684

"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BITƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

10. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

Azərbaycan Manatı ilə	Əmlak İllkin dəyər	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vəsitələri	Kompüter və ofis avadanlıqları	Digar əsas vasitələr	Tikilməkdə olan tikililər	Cəmi
31 dekabr 2018-ci il tarixinə illkin dəyəri	30 903 367	1 769 138	2 191 725	1 633 168	557 235	16 714 066	53 768 699
Əlavələr Təsnifatlaşdırma		352 626	-	216 558	406 639	26 609 077	27 584 900
31 dekabr 2019-cu il tarixinə illkin dəyəri	46 901 098	2 121 764	2 191 725	1 849 726	963 874	27 325 412	81 353 599
Əlavələr Təsnifatlaşdırma		(264 928)	723 695	(1 204 682)	(204 605)	33 154 713	32 204 193
31 dekabr 2020-ci il tarixinə illkin dəyəri	19 025 034	1 856 836	2 915 420	645 044	759 269	60 480 125	85 681 728
<hr/>							
Yığılmış köhnələmə							
31 dekabr 2018-ci il tarixinə yığılmış köhnəlmə	(2 347 342)	(202 073)	(294 198)	(193 781)	(84 396)	-	(3 121 790)
Köhnəlmə xərci	(2 555 097)	(175 967)	(474 382)	(370 597)	(144 958)	-	(3 721 001)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə yığılmış köhnələmə	(4 902 439)	(378 040)	(768 580)	(564 378)	(229 354)	-	(6 842 791)
Köhnəlmə xərci	(11 492)	(48 524)	(477 415)	(22 006)	(125 940)	-	(685 377)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış köhnəlmə	(4 913 931)	(426 564)	(1 245 995)	(586 384)	(355 294)	-	(7 528 168)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	41 998 659	1 743 724	1 423 145	1 285 348	734 520	27 325 412	74 510 808
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	14 111 103	1 430 272	1 669 425	58 660	403 975	60 480 125	78 153 560

Cəmiyyətin Füzuli rayon Horadiz şəhərində emalatxanasından sonra 2017-ci il ərzində istifadəyə verdiyi Şəmkir, Xaçmaz, Ağdam, Qəbəla, İsmayıllı, Tovuz, Ağstafa, Quba, Qazax, 2018-ci il ərzində Goranboy, Biləsuvar, Abşeron (Qobu-Hökəmli), Tərtər,Şabran, Kürdəmir, Qobustan, Lənkəran şəhərlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən emalatxanalarına əlavə olaraq 2019-cu il ərzində İsmayıllı 2 və Sabunçu emalatxanalarının və Qobustan, Şabran, Bərdə, Sabirabad, Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən Regional Yun və Tabii Boyaq Tədarük Məntəqələrinin tikintiləri başa çatmış və fəaliyyətlərinə başlamışdır.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

11. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyri-maddi aktivlər
İllikin dəyəri	
31 dekabr 2017-ci il tarixinə illikin dəyəri	10 835
Əlavələr	675
31 dekabr 2018-ci il tarixinə illikin dəyəri	11 510
Əlavələr	500
31 dekabr 2019-cu il tarixinə illikin dəyəri	12 010
Əlavələr	-
31 dekabr 2020-ci il tarixinə illikin dəyəri	12 010
 Yığılmış amortizasiya	
31 dekabr 2017-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	(857)
2018-ci il üzrə hesablanmış amortizasiya	(1 033)
31 dekabr 2018-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	(1 890)
2019-cu il üzrə hesablanmış amortizasiya	(993)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə yığılmış amortizasiya	(2 883)
2019-cu il üzrə hesablanmış amortizasiya	(1 796)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə yığılmış amortizasiya	(4 679)
 31 dekabr 2018-ci il tarixinə balans dəyəri	9 620
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	9 127
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	7 331

12. MƏNFƏƏT VERGİSİNDƏN BAŞQA ÖDƏNİLMƏLİ VERGİLƏR

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Sosial vergi borcları	56 428	86 496
Vergi öhdəlikləri	929 796	75 784
 Cəmi	986 224	162 280

13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı Azərbaycan Respublikası Hökumətinə (“Hökumət”) məxsus və hər birinin nominal dəyəri 1 (bir) AZN olan 15 milyon səhmdən ibarətdir..

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2020		2019			
	Səhm	%	Məbləğ	Səhm	%	Məbləğ
Azərbaycan Respublikası	15 000 000	100%	15 000 000	15 000 000	100%	15 000 000
Cəmi nizamnamə kapitalı	15 000 000	100%	15 000 000	15 000 000	100%	15 000 000

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

14. SATIŞ

<i>Azərbaycan Manati ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Xalça satışı	5 142 194	310,554
İşçilik xərcləri	(2 732 670)	(237,470)
Xammal	(1 338 450)	(101,816)
Köhnəlmə xərci	(175 485)	(29,767)
Digər xərclər	(343 620)	(12,838)
Satışın maya dəyəri	(4 590 225)	(381,891)
 Cəmi ümumi mənfəət	551 969	(71,337)

15. İNZİBATI VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

<i>Azərbaycan Manati ilə</i>	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Amortizasiya və köhnəlmə xərcləri	(629 159)	(3 445 287)
Əmək haqqı	(3 320 096)	(685 771)
İcarə xərcləri	-	(265 901)
Sosial siğorta xərcləri	(745 132)	(158 679)
Siğorta xərcləri	(5 485)	(128 550)
Ofis ləvazimatları	-	(97 199)
Nəqliyyat xərcləri	-	(88 313)
Kommunal xərclər	(51 506)	(44 266)
Bank komissiyaları	(35 746)	(35 562)
Mənfəət vergisindən başqa vergi xərcləri	-	(27 424)
Peşəkar xidmətlər	(15 425)	(17 000)
Ezamiyyət xərcləri	(1 116)	(15 165)
Digər xərclər	(285 395)	(104 751)
 Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri	(5 089 060)	(5 115 454)

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNĐƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

16. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındaki münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2020-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda göstərilir.

Azərbaycan Manati ilə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	925 208	8,390
Mənfaət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	986 224	162,280
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	54 485	400

31 dekabr 2020-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

Azərbaycan Manati ilə	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixinə bitən il üzrə
Satışdan gələn gəlir	5 142 194	92,000
Sosial siğorta xərcləri	(745 132)	(158,679)
Mənfaət vergisindən başqa vergi xərcləri	-	(24,853)
Kommunal xərclər	(51 506)	(44,266)
İcarə xərcləri	-	(265,901)

17. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Vaxtaşırı olaraq və adı fəaliyyətin gedişində Cəmiyyət müştərilərinin tələbatlarını qarşılıamaq məqsədilə balansdan kənar risklər yarada biləcək maliyyə alətlərində tərəf kimi çıxış edir. Müxtəlif kredit risklərinə malik bu alətlər maliyyə vəziyyəti hesabatında öz əksini tapmamışdır.

Qarşı tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədikləri hallarda, girov və zəmanətlərin dəyərsiz olduğu zaman şərti öhdəliklər və təəhhüdlər üzrə Cəmiyyətin maksimal kredit itkisi, bu maliyyə alətlərini yaradan müqavilələr üzrə göstərilən məbləğlər şəklində təqdim edilir.

Cəmiyyət ehtiyatlar üzrə istifadə olunan eyni kredit nəzarət və idarəetmə siyasatından istifadə edir.

Vergi qanunvericiliyi. Cəmiyyətə tətbiq edilən vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şəhərlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair rəhbərliyin şəhərlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Bunun nəticəsində, Müəssisəyə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablana bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şəhəri düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Cəmiyyətin mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2020-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Məhkəmə proseduraları

Vaxtaşırı olaraq və adı fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülsə bilər. Müəssisə rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı hər hansı bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün yaradılmışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinq müqaviləsi üzrə əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır.

18. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri MHBS 7 “Maliyyə Alətləri: Məlumatın Açıqlanması” və MHBS 13 “Ədalətli Dəyərin Ölçülməsi” standartlarına uyğun olaraq təqdim edilmişdir. Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə vasitəsinin mübadilə edilə bildiyi məbləği təşkil edir və ən yaxşı olaraq bazar qiyməti ilə səbut edilir. Cəmiyyətin maliyyə alətlərinin böyük hissəsinin satışı üçün fəal bazarın mövcud olmamasından, mühakimə risklərə aid edilə bilən mövcud iqtisadi şərait və konkret risklər əsasında ədalətli dəyərdə aparılmalıdır. Burada təqdim edilən qiymətləndirmələr mütləq Cəmiyyətin tam və ya qismən alətinin bazar birjasında həyata keçirə biləcəyi məbləğin göstəricisi deyil. Maliyyə alətlərinin qalıq dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilə balans üzrə qalıq dəyərləri arasındaki müqayisə aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixinə		31 dekabr 2019-cu il tarixinə	
	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyəri	Qalıq dəyəri	Ədalətli dəyəri
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	19 605 391	19 605 391	20 898 946	20 898 946
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	(986 224)	(986 224)	(162 280)	(162 280)
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	(54 485)	(54 485)	(476 335)	(476 335)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə 925 208 AZN (31 dekabr 2019; 8 390 AZN) məbləğində ƏDV depozit hesabı pul və pul vəsaitlərinə daxil deyil.

19. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Maliyyə riski amilləri. Fəaliyyətin adı gedişində Cəmiyyət alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Cəmiyyətin ümumi risk idarəetmə programı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliliklərini əhatə edir və Cəmiyyətin maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Cəmiyyətin əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasıdan ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Likvidliyin idarə edilməsinə Cəmiyyətin yanaşması həm adı, həm də qeyri-adi şəraitdə Cəmiyyətin nüfuzuna qəbul edilməyən zərər və ya risk zərəri vurmamaqla, öhdəliklərin müddəti başa çatdıqda onların likvidliyini daim təmin etməkdən ibarətdir. Rəhbərlik, 31 dekabr 2020-ci il tarixində Cəmiyyətin cari ödəmə strukturunun hər hansı bir əhəmiyyətli likvidlik riskinə məruz qalmadığını hesab edir.

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin maliyyə aktiv və öhdəlikləri ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir. Diskontlaşmanın təsiri əhəmiyyətli olmadığı üçün 1 il ərzində ödənilməli qalıqlar onların balans dəyərinə bərabərdir.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDE BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

Azərbaycan Manatı ilə	1 aya qədər	1 aydan 6 aya dək	6 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	19 605 391	-	-	-	19 605 391
Cəmi maliyyə aktivləri	19 605 391	-	-	-	19 605 391
Maliyyə öhdəlikləri					
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	986 224	-	-	-	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	54 485	-	-	-	54 485
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1 040 709	-	-	-	1 040 709
Xalis Likvidlik aralığı 31 dekabr 2020-ci il tarixinə	18 564 682	-	-	-	18 564 682
Yığılmış likvidlik aralığı	18 564 682	18 564 682	18 564 682	18 564 682	18 564 682

925 207 AZN (31 dekabr 2019; 8 390 AZN) məbləğində ƏDV depozit hesabı pul və pul vəsaitlərinə daxil deyil.

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

Azərbaycan Manatı ilə	1 aya qədər	1 aydan 6 aya dək	6 aydan 12 aya dək	12 aydan 5 ilə dək	31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	20 689 444	-	-	-	20 689 444
Cəmi maliyyə aktivləri	23 440 106	-	-	-	26 440 106
Maliyyə öhdəlikləri					
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	108 231	-	-	-	108 231
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	91 007	-	-	-	91 007
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	199 238	-	-	-	199 238
Xalis Likvidlik aralığı 31 dekabr 2018-ci il tarixinə	20 490 206	-	-	-	20 490 206
Yığılmış likvidlik aralığı	20 490 206	20 490 206	20 490 206	20 490 206	20 490 206

Xarici valyuta riski. Xarici valyuta riski, maliyyə alətlərinin dəyərinin xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərə görə dəyişməsi riskidir. Xarici valyuta ilə ifadə edilmiş aktivlər (banklardakı depozitlər və debitor borcları) və öhdəliklər (kredit borcları və digər öhdəliklər) xarici valyuta riskini yaradır. Xarici valyuta riskini idarə etmək üçün Müəssisə hər hansı rəsmi prosedurlara malik olmasa da, rəhbərlik fəaliyyət göstərdiyi sektorda baş verən tendensiyalardan kifayət qədər məlumatlıdır və bu cür risklərin azaldılması üçün bəzi tədbirlər görmüşdür.

**“AZƏRXALÇA” ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2019-cu il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

Azərbaycan Manatı ilə	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2020-ci il cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	19 428 790	33 514	143 087	19 695 391
Cəmi maliyyə aktivləri	19 428 790	33 514	143 087	19 695 391
Maliyyə öhdəlikləri				
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	986 224	-	-	986 224
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	54 485	-	-	54 485
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1 040 709	-	-	1 040 709
Açıq balans vəziyyəti	18 388 081	33 514	143 087	18 564 682

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnə dəyişikliyi riskinə məruz qalma vəziyyəti 31 dekabr 2019-cu il tarixinə aşağıda göstərilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2019-cu il cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	20 688 243	42 506	168 197	20 898 946
Cəmi maliyyə aktivləri	20 688 243	42 506	168 197	20 898 946
Maliyyə öhdəlikləri				
Mənfəət vergisindən başqa ödənilməli vergilər	162 280	-	-	162 280
Kreditor borcları və ödəniləcək digər vəsaitlər	476 335	-	-	476 335
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	638 615	-	-	638 615
Açıq balans vəziyyəti	20 049 628	42 506	168 197	20 260 331

Coğrafi konsentrasiya

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Cəmiyyətin bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri Azərbaycan Respublikasında yerləşir.

Kapital risklərinin idarə olunması. Kapital nizamnamə kapitalı və əlavə kapital qoyuluşu və yiğilmiş zərərdən ibarət olub, hazırkı maliyyə hesabatlarında kapitala aid edilir. Kapitalın idarə olunmasında Cəmiyyətin məqsədi səhmdar üçün gəlirlərin və digər maraqlı tərəflər üçün ödənişlərin tömin edilməsi və kapital xərclərinin azaldılması məqsədilə, optimal kapital strukturunun saxlanması üçün fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini qoruyub saxlamaqdır. Cəmiyyətdən kapital ilə bağlı konkret normativ əmsallara riayət etmək tələb olunmur.

**"AZƏRXALÇA" ASC
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

20. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

COVID-19 pandemiyası – 2019-cu ilin sonundan etibarən COVID-19 virusu yayılmağa başlamış və bu günə qədər müxtəlif sahələrdə şirkətlərin biznes fəaliyyətinə təsir etməkdə davam edir. Mövcud vəziyyətin Cəmiyyətin fəaliyyətində durğunluğa səbəb olduğu müşahidə olunmaqla bərabər nə qədər müddət davam edəcəyi və sonrakı təsirləri haqqında dəqiq proqnozların verilməsi qeyri-mümkündür. Bu səbəbdən hal-hazırda rəhbərlik sözügedən pandemiyanın maddi təsirlərini qiymətləndirmək iqtidarında deyil.